

**Srečanje
mladih iz
Italije in
Madžarske**

STR. 2

Namé mlajši

najbola

veselijo

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 3. aprila 2014 ☀ Leto XXIV, št. 14

NAJVEČ MANJŠIN DE MELO SAMO ZAGOVORNIKA V PARLAMENTI

Gda dobite, dragi bralci, te novine, de do parlamentarnij volitev več samo par dnevov. Tau do prve takšne volitve, gda leko narodnosti na Vogrskom, med njimi mi Slovenci, svoje lidi spravijo v parlament ali, kak Madžari pravijo, v »hišo rosaga«. Po nauvom volilnom zakoni naj bi mejla vsakša manjšina priliko izvoliti enega poslanca (képviseelő), dapa vsi dobro vejmo, ka največ narodnosti nema telko lidi, kelko glasov bi trbelo meti za poslanca. Pa tau so gvüšno znali tisti tō, steri so zakon napisali pa zanga glasovali. Etak se je pa največ manjšin v zadnji mejsceaj pripravlalo na tau, ka do mele svojoga zagovornika (szószóló). Poiskale so kandidate, postavile liste, opravile administracijo... Kak smo vam tau že dali na znanje, slovensko listo, stero je postavila Državna slovenska samouprava, vodi profesorica *Erika Köleš Kiss*, stera je podpredsednica DSS. Na pitanje, ka go je motiviralo, ka se je glasila za tau funkcijo, je povedala: »Vsi vejmo, ka je na narodnostnem področji dosti dela. Od spremembe sistema, od 90-i lejt se je dosti spremenilo, pa tau leko povejmo, ka v trno dobro smer. Če smo gnauk že dobili tau možnost, stero nam obečavajo že od tistoga mau, ka je 93. leta vōprišo manjšinski zakon, te moramo go vōponūcati, moramo z njauv živeti. Zatok sem mislila, ka mo probala, vūpam, ka kaj leko včinim za

Erika Köleš Kiss med svojimi dijaki

naše lidi.«
Za narodnostne liste do leko svoj glas dali samo tisti, steri so se registrirali kak Slovenci, Nemci, Srbi, Romejnarge, Hrvat... itd. Tej je nej bilau trno dosti, eške največ se nji je dalo vpisati v volilni register Nemcov pa Romov. Dapa tau trbej razmeti, zatok, ka tisti, steri smo se tak odlaučili, ka mo svoj glas dali slovenski listi, nemo smeli glasovati za strankarsko listo (pártlista). Pa nikak tak vōgleda, kak če bi tej glasovi nej dosta vrejdn bili, ka do narodnostne liste izvoljene že z enim samim glasom. Etak so pa lidgé tak mislili, ka se je nej pomembno (fontos) registrirati. (Škoda, ka ta registracija vala za gesenske lokalne narodnostne volitve tō.)

Za Slovence se je registriralo skurok 400 lidi, za slovensko listo pa 199 lidi. Se pravi, ka de slovenska lista gvüšno izvoljena, Erika Köleš de zagovornica, brez pravice glasovanja (szavazati jog nélkül), dapa dun tak misli, ka de leko dosti napravila za nas, Slovence. »Narodnostni zagovorniki do gvüšno meli svojo komisijo,« je razmišljala Erika o tom, kak do delali v parlamenti. »Komisija dosta več dela ma, pa dosta več obredi, kak tau lidgé vidijo. Tau ge dobro vejmo, ka sem bila svetnica v varaškoj samoupravi. Vūpam se, ka mo meli možnost prejk komisije predstavlati naše želje, zahtevce cejlomi parlamenti. Tak mislim, ka če je že gnauk vogrski zakon tau sprejel, ka do

– če rejsan nej poslanca – zagovornika mele majnšine, ka je tau nej samo kak edna gesta, liki do prosili pa poslūšali naše mnenje. Ovak bomo rejsan tak, kak gda nika vōdejemo v izložbo (kirakat). Seveda, lejpo bi bilau, če bi imeli poslanca, tau je leko naša naloga, ka mo se borili za tau, ka naj na naslednji volitvaj majo narodnosti že poslance. Dapa tak mislim, ka se zdaj ne smejmo žaugati, zagovornik je en stopaj naprej.«
Erika Köleš dobro pozna položaj (helyzet) Porabja, naši vesnic, našoga gezika, vej pa tū se je rodila, pa zvūn par lejt, tū živi in dela. Najduže kak leranca na srednji šaulaj, dapa kak funkcionarka Državne slovenske samouprave pa lo-

kalne slovenske samouprave Slovenska ves-Monošter tō. Na pitanje, za koj de si najbolje prizadevala, je povedala: »Najbole za gospodarstvo. Infrastruktura v našoj krajini je trno zaostanjena. Če drugo nej, samo poglednimo naše ceste, naše poti. Porabje je krajina, kama bi mi čakali dosta, dosta turistov, ka je turizem za nas velka možnost. Dapa če nika ne moremo ponūjati ali če do se gnauk turisti pelali v Števanovce po tej pauti, kakšna je, te ma biti več nigdar ne pridejo. Vsefele formo je prioriteta zame tō, naj naša krajina bole znana bau, naj v center pozornosti pride. Leko povejmo, ka na šaulskom pa kulturnom področji se nika nejmamo sramovati. Tau tō moramo priznati, ka so nam zadnja lejta dostakaj pomogli s strani vogrskje vlade. Tau trbej zdržati, dobro, ka so obnovili bejdvej naši dvojezični šauli, dapa šaule trbej gordržati, ranč tak druge inštitucije tō. Z nauvov vladov (kormány) bi se tō dobro bilau tak zgučati, ka naj na začetki leta majo šaule pa ištutucije zagotovljena sredstva (zavolé pejnez), ka te leko prejk leta normalno delajo. Tak mislim, ka dočas naši lidgé, naši Slovenci tū delajo, tū davke (porce) plačūjejo, se mora država (állam) tō poskrbeti za našo narodnost. Vūpam se, ka de tau, ka mo meli zagovornika v parlamenti, pomagalo pri tom.«

Marijana Sukič

Moravske Toplice: Gospodarno in odgovorno!

KAKŠEN ZRAK DIHAMO? ZA ZDAJ, ŽAL, UMAZANEGA

Spraševati se o tem, kakšen zrak dihamo, ni umetna, akademska, marveč zelo konkretna in opredeljena in z zdravjem povezana dilema, aktualna v Sloveniji in tudi v Porabju, verjetno pa tudi dru-

so obravnavali tri tematska področja, in sicer: *Podaljšana odgovornost - odgovornost ali prevara, Odpadek kot surovina na nepravem mestu? in Varstvo zraka.* Kot dovolj dober primer rav-

problem predstavljajo delci PM10, ki so dokazljivo škodljivi zdravju. Podobno stanje je v nekaterih državah Evropske unije, na kar kažejo velika prizadevanja za njegovo izboljšanje. Namreč

Evropska komisija je predlagala nov paket ukrepov za čist zrak, ki posodablja obstoječo zakonodajo in nadalje zmanjšuje škodljive emisije iz industrije, prometa, energetskih naprav in kmetijstva z namenom, da bi se zmanjšal njihov vpliv na zdravje ljudi in okolje.

Minister za kmetijstvo in okolje, mag. Dejan Židan (na sredini): »Predlagamo, da bi v Ustavo zapisali, da je pravica do zdrave pitne vode ustavna pravica v Sloveniji.«

god na Madžarskem (kajti, zakaj bi se pred nedavnim tako odločno zoperstavili nameravani gradnji sežigalnice odpadkov tik čez mejo v Avstriji). Zaskrbljujoč podatek je, da spada Murska Sobota, čeprav na prepisni ravnici, med štiri mesta v Sloveniji z najbolj onesnaženim zrakom. Druga mesta s preveč onesnaženim zrakom so, po podatkih mag. Tanje Bolte z ministrstva za kmetijstvo in okolje, Maribor, Celje, Novo mesto in Kranj, za katera so sprejeti načrti, kako izboljšati kakovost zraka, načrti za Hrastnik, Zagorje in Trbovlje pa so v pripravi.

Zveza ekoloških gibanj Slovenije, Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj in Zbornica komunalnega gospodarstva pri Gospodarski zbornici Slovenije so v Moravskih Toplicah organizirali dvodnevno posvetovanje 2014 pod naslovom *Gospodarno in odgovorno*. Ugledni strokovnjaki, teoretiki in praktiki

nanja z odpadki so si ogledali Center za ravnanje z odpadki v Puconcih. Posvetovanje je bilo dobro obiskano, uvod v drugi dan referatov in razprav je imel minister za kmetijstvo ter okolje in prostor mag. Dejan Židan, ki je sodeloval tudi

Minister Dejan Židan, ki ob kmetijskem resorju vodi še okoljevarstvenega, je udeležencem posvetovanja povedal, da sta v Sloveniji v pripravi dva pomembna zakona: zakon o vodah in zakon o varovanju narave. Slovenija

Murska Sobota ima neslaven rekord: spada med štiri mesta z najbolj onesnaženim zrakom v Sloveniji

na novinarski konferenci. Predsednica organizacijskega odbora dr. Klavdija Rižnar je o varstvu zraka v Sloveniji poudarila, da kakovost zraka v Sloveniji ni v skladu z evropsko zakonodajo. »Največji

je doslej za varstvo okolja premalo izkoristila evropski denar, kar želi v naslednjem obdobju močno povečati. Ena pomembnejših nalog je v zagotavljanju kakovostne pitne vode, kar je hkrati po-

Hvala vsem

V imenu Državne slovenske samouprave in soorganizatorjev se lepo zahvaljujem za pomoč vsem posameznikom in organizacijam, ki so na kakršen koli način sodelovali pri pripravah oziroma uresničevanju programa »Porabsko borovo gostüvanje – Srečanje Porabskih Slovencev, Gornji Senik 2014«. Zahvaljujemo se tudi za vso ostalo podporo oziroma za sodelovanje na prireditvi.

Martin Ropoš
predsednik

Az Országos Szlovén Önkormányzat és szervezőtársai névben tisztelettel megköszönöm minden magánszemély és szervezet segítségét, akik a "Rábavidéki rönkhúzás - Rábavidéki Szlovének Találkozója, Felsőszölnök 2014." program előkészítésében, illetve kivitelezésében bármilyen módon részt vettek. Köszönetet mondunk továbbá minden ezen felüli támogatóért, illetve a rendezvényen való részvételért.

Ropos Márton
elnök

vezano s čiščenjem umazane vode, ker ni res, da le-ta ne doseže podtalnice. Kot je povedal minister Dejan Židan, povzroči Evropa okoli 10 odstotkov toplogrednih plinov v svetovnem merilu, zaradi česar je vsako leto za 80 do 90 milijard evrov škode. Do leta 2050 naj bi v Evropi ta odstotek prepolovili. Slovenija daje za urejanje podnebnih sprememb do 400 milijonov evrov letno, leta 2050 pa naj bi ta številka dosegla milijardo evrov. Denar se porabi za nadomestila, ki jih povzroči suša, za posledice poplav (ponekod, zlasti v Pomurju, suša, drugod poplave), varovanju pred poplavami, odpravljanje posledic žleda, ki je letos uničil več tisoč hektarjev gozda. Kaže tudi, da brez denarja iz Evropske investicijske banke ne bo mogoče izpeljati predvidenih del, med njimi tudi tistih nalog, ki so povezane s kakovostjo zraka, za kar je v naslednjih letih predvideno 400 milijonov evrov. Sicer pa je letošnje leto evolucijsko leto, konceptualne spremembe se bodo začele v letu 2015, je poudaril Dejan Židan in omenil pobudo, da bi v slovensko Ustavo zapisali, da je pravica do zdrave pitne vode ustavna pravica.

Čas bo pokazal, koliko korist-

nih dejanj bo sledilo akademskim in drugim razpravam v Moravskih Toplicah, brez katerih, resnici na ljubo, tudi ne gre. Iz leta v leto je slabša tudi kakovost zraka marsikje na podeželju, tudi na Goričkem. Povzročitelji so prebivalci sami, kmetje ali drugi, ki se odločajo za sežiganje raznih odpadkov, od plastičnih predmetov do motornih olj po zamenjavi v traktorjih in drugih vozilih. Zato se tisti redki, ki jih sežiganje odpadkov moti, sprašujejo, ali kakršnakoli inšpekcija pogleda izza računalnika in stopi iz pisarne, ali ne bi morale občine poskrbeti za več reda ne tem področju, saj župani in svetniki razmere dobro poznajo. Tu so še šole, ki morajo otrokom vcepljati in vcepiti prijazen odnos do narave, do vsega, kar nas obdaja. Šele v celotni in celostni povezavi med akademsko stroko in odgovornimi v inšpekcijskih in podobnih službah si smemo obetati čistejši zrak. Celo v sosednji Avstriji so spoznali, da sežigalnica odpadkov v neposredni bližini Monoštra ne bi bila pametna odločitev. Za to spoznanje pa je bilo potrebnih kar nekaj protestov in resnih opozoril.

Ernest Ružič

»Dimeki« vabijo na reli v Böldince

»Oča naš« za lepo vreme

V Böldinacaj majo eno zanimivo društvo, stero se zove Društvo starodobnikov - ljubiteljev starih biciklinov Dimek Beltinci. »V našon društvi smo lidgé, steri mamó radi stare potače oziroma bicikline, takše, ka so stari bar petdeset lejt,« pravi Avgust Farkaš, predsednik »Dimekov«, in raztomači: »Semen smo zasejali 31. oktobra 1999, gda se nas je v krčmi Zvezda srečalo šest takši, steri smo že meli stare bicikline. Tak smo si brodili, ka bi fajm bilou, ka bi se z njimi okauli vozili. Po tistom, gda smo septembra 2000. leta daubili prvo nagrado za izvirnost (eredetiség) na prireditvi Lendavska trgatev, smo ške več vole meli in konec januarja 2001 se nas je na občnom zbori društva vküpdobilo osemnajst. Gnesden nas je v društvi že več kak osemdeset, nej samo iz naše občine, liki tudi iz drugih krajov.«

Böldinski ljubitelji starih biciklinov so si ime dali po Mirki Baligači - Dimeki. »On je biu

je pelo. Gda sta se z ženo šla na Triglav, je meu v košari s sebov eno leto staro čer,« raztolmači Farkaš in pove, ka si Dimeke in njihove goste - nej samo iz Slovenije, tudi iz susednih rosagov - na stari biciklinaj in oblečene v stare gvante leko poglednete, če pridete k njim 17. majuša, gda do že dvanajstič pripravili reli starih biciklinov. »Tretja sobota v mejseci majuši je že neka let rezerverana za naš reli. Od osme do desete vöre mo se zberali na dvori našoga grada, na krožno paut pa mo šli ob 10.02. Približno dvajsti kilometrov mo se pelali, te pa nas čakajo tü veseldje, muzika in druženje. Kakšen oča naš za nas zmolite, ka de vreme lepo. Vej mo se

cajta mogli papere v Nagyzkanizsi, Zalaegerszegi ali pa v Maribori spravlati. Pred drugov bojnov je biu biciklin

Avgust Farkaš na svojom starom biciklini

dosta vrejden. Enoga bikeca je trbelo odati, če si ga ške küpiti. Nücali so ga tudi za delo: peki, mesari, tišlari, kupinari - tau so tisti, steri so po vesnicaj djajca pa piškence

küpüvali - pa tudi padari, koršmiti, žandarge in sodacke. »Tüdi z a t a u smo se pred leti odlaučili, ka v böltinskom gradi pripravimo razstavo stari biciklinov, pa tudi škeri, ka so ji nücali vsi tej poklici. Lani smo prvič notpo-

kazali tudi gvante, v stere so bili lidge tistoga časa oblečeni, in tak de tudi letos. Notpokažemo tudi starinske posvejte pa zvonce, tüdi registrske table, stere so meli biciklini,« pravi sogovornik

in raztolmači, ka de naslov letošnje razstave, stera de oprejta vse do konca oktobra, Puh - človek in biciklin. Tau pa je zatau, ka je letos stau let od smrti Janeza Puha, znana slovenskoga mehanika in izumitelja (feltaláló), steri je delo tüdi dobre bicikline. Meseca majuša do Dimeki ške eno nauvo stvar notpokazali. »Tau smo si pri svoji padašaj v rovaškoj Koprivnici dojpglednoli. Znate, če kakšemi človeki spomenik postaviš, se enim tau vidi, drugim pa nej. Mi smo pravli, ka takše spomenike postavimo, ka do se vsem vidli. Mi škemo pokazati, kakši je biu razvoj biciklina.«

V böltinskon parki so od 2011. leta vsakšo leto eno nauvo maketo postavili. Najprva takšiva biciklina, kakšiva sta bila napravljena v letaj 1861 in 1839, lani takšoga iz leta

Filovcaj, v vesnici, stera leži na južnom tali Goričkoga. Ške gnesden ga paut dostakrat pripela domau, vej pa ma tam tüdi gorice. »Že oča, steri je biu lončar, je napravó eno takšo malo klejt (zemenico). Sredi sedemdeseti lejt, gda smo ceplene gorice posadili, smo klejt prenovili. Meli smo gezero trsov, na sterom je raslo graužge, zdaj jih mamó ške štiristo. Cajti so se spremenili. Ge sam meu gorice za hobi, za tau, ka sam se tam srečo s pajdaši, s familijo. Zdaj pa niške več nema cajta za druženje,« pravi penzionist, steri je biu duga leta tüdi predsednik böltinskoga vinogradniškoga društva, ovak pa si je svoj vsakdanešnji krüj slüžo kak škonik. Po šauli ga je paut najprva pripelala na Goričko, v Bodonce, te pa prejk Melinec v Böldince, gé

Reli s starimi biciklini po Böldinacaj

takši ovakšen, malo čüden človek. Biu je pavar, steri je rad meu naravo in reko Muro. Ponoči je orau, podnevi pa po planinaj odo. Dosta se je vozo tüdi z biciklinom. Tüdi do Grossglocknera se

vozili tüdi v slabom, samo lepše gé, če nas dež nede prau.«

Lidge so ške pred stau leti največ peški odili. Tisti, steri je biciklin emo, je biu velki gospaud. Lidge so si tistoga

Maketa biciklina iz leta 1839

1817, tau leto pa de na ogled eške maketa biciklina iz 1895. »Tau je biu že takši gvüšen - kak so v angleščini pravli - biciklin, ka je že lanc emo. Vse te makete naši domanji lidge, takše ezermeštre mamó med člani, napravijo,« pove predsednik Dimekov, steri je veseli, ka si turisti, pa tüdi domanji lidge radi te spomenike poglednejo, pa se tüdi kejpažo z njimi.

Avgust Farkaš je biu rojeni v

je duga leta biu tüdi ravnatelj osnovne šole, stera je včasi mela več kak gezero šaularov. Kak človek, steri rad dela tak, ka majo stvari rep in glavo, je dostakrat nej znau praviti nej. »Včasih je tau nej dobro, zatau je trpelo zdravje, pa tüdi družina,« je ške povedo Avgust Farkaš, steri ma dosta veseldja s svojimi Dimeki.

Tekst in fotografije:
Silva Eöry

OD SLOVENIJE...

Odstop ministrice za zdravje

Alenka Tropa Skaza, ki je položaj ministrice za zdravje zasedla pred mesecem dni, je odstopila. V odstopni izjavi je zapisala, da je to storila zaradi očitkov, podtikanj in pritiskov, ki sta jih bila deležna tako ona kot njena družina. »Moja družina ne prenese vseh pritiskov,« je po odstopu s položaja ministrice za zdravje na tiskovni konferenci dejala Alenka Tropa Skaza. Ponovila je, da je stanje v zdravstvu resno in da bo nujno treba doreči prednostne naloge in jih tudi predstaviti ljudem. Ob tem se je posula s pepelom, da je ob nastopu funkcije mislila, da zdrži več. »Vedela sem, da bo zahtevno, ne pa, da bo tako,« je dejala. Predsednica vlade Alenka Bratušek obžaluje odstop Alenke Tropa Skaza, saj da se je ministrica v tem mesecu reševanja težav v zdravstvu lotila z veliko odločnostjo. Po besedah Bratuškove v politiki, vedno bolj pa tudi v medijih ter celotni družbi, »postajamo zelo nestrpni in pri blatenju oseb, ki želijo nekaj spremeniti na bolje, meje obračunavanja spuščamo iz dneva v dan«. Alenka Tropa Skaza je postala tarča vsakodnevnih napadov, kljub temu da ni sprejela ali podpisala nobene sporne odločitve, je dodala premierka.

Iščeta se namestnika

Predsednik republike Borut Pahor je podpisal nov javni poziv za zbiranje kandidatur za oba namestnika predsednika Komisije za preprečevanje korupcije (KPK). Predsednik je ob tem pozval vse institucije, ki so po zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije dolžne imenovati člane izbirne komisije, naj to storijo najpozneje v zakonsko določenem roku 30 dni. Pahor namestnika predsednika KPK-ja namreč imenuje izmed kandidatov, ki mu jih posreduje izbirna komisija. Pahor je sicer nedavno za namestnika predsednika KPK-ja imenoval Jurija Fermeta in Darka Stareta, a sta se odpovedala funkciji, še preden sta jo sploh začela opravljati. Poudarila sta, da so okoliščine njunega imenovanja slaba popotnica za delo senata KPK-ja. Kritike ob imenovanju novega senata komisije so letele zlasti na predsednika KPK-ja Borisa Štefaneca, ki pa vztraja na položaju.

Srečanje mladih iz Italije in Madžarske

Člani Sekcije porabske mladine pri Klubu prekmurskih študentov so se mudili na dvodnevnem obisku pri mladih Slovencih s Tržaške in Goriške (Italija). Člani skupine Mladi za prihodnost so bili zelo prijazni in so nam veliko pomagali pri izvedbi programa. Kot predsednica Sekcije porabske mladine sem stopila v stik s Tanjo Peric, ki mi je pomagala pri organizaciji srečanja.

21. marca, v petek zgodaj

družila še Tanja Peric, ki mi je bila v veliko pomoč. Odpravili smo se v Mavhinje, kjer smo

V soboto smo se odpravili v Gorico, kjer sta nas pričakala Tanja in Porabcem že znan

voril o pomenu ohranitve jezika, kulture in narodne zavesti. (Boris Pahor se je rodil 26. avgusta 1913, to pomeni, da je sedaj star 100 let, a se to na njem sploh ne pozna. Večkrat so ga predlagali za kandidata za Nobelovo nagrado za književnost.) V Kulturnem centru smo se srečali še z nekaterimi predstavniki slovenske manjšine v Italiji. Vsi so bili zelo prijazni do nas in so nam namenili nekaj spodbudnih besed. Obiskali smo še »mejo« pri železniški postaji. Tukaj smo imeli možnost, da smo z eno nogo bili v Sloveniji, z drugo v Italiji.

Popoldne smo si privoščili okusno kosilo v Goriških brdih in se spet pogovarjali o položaju mladih v zamejstvu. Sledil je krajši sprehod po Goriških brdih. Ker je vsemu dobremu in lepemu enkrat

Pisatelj Boris Pahor in mladi zamejci

v osmici imeli tradicionalno večerjo in degustacijo vin. Ob

Dejan Valentinčič. Ta dan sta bila onadva naša vodiča. Skupaj

smo se sprehajali po mestu in si ogledali glavne znamenitosti. V slovenski knjigarni so nam predstavili dela Mohorjeve družbe. Ta dan smo imeli veliko srečo, saj se je prav v tem času mudil v Gorici pisatelj prof. Boris Pahor. Zato smo se odpravili v Kulturni cen-

Gasilska slika v Trstu

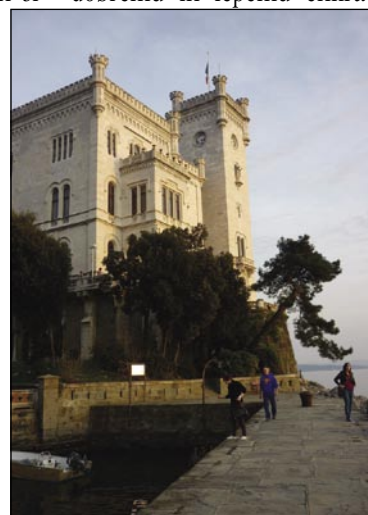
zjutraj, se nas je 13 mladih iz Porabja odpravilo proti Trstu, kjer so nas pričakovali morje, sončni žarki, italijanski sladole in naši slovenski prijatelji iz Italije. Ko smo si malce oddahnili, se je nam pridružil Matko Matia, ki nas je ta dan vodil po Trstu. Podal nam je nekaj zanimivih informacij o znamenitostih in zgodovini. V spominu nam bo verjetno najbolj ostalo koncentracijsko taborišče na območju nekdanje rižarne. Zelo lepo je bilo tudi na gradu Miramare, ki je najbolj znan grad na tem območju. Zvečer se nam je pri-

večerji smo se pogovarjali o tem, kakšen je položaj mladih v Italiji in na Madžarskem.

ter, kjer nam je po predstavitvi svoje knjige posvetil nekaj minut. Spontano je go-

Rižarna, stavba nekdanjega koncentracijskega taborišča

Del gradu Miramare

konec, smo se morali počasi posloviti. Kot skupni cilj smo določili, da se bo potrebno čim prej spet srečati.

Kot predsednica Sekcije porabske mladine se v imenu naših članov tudi preko časopisa zahvaljujem prav vsem. Posebej hvala našim prijateljem iz Italije, ki smo jih povabili v Porabje, da bi jim lahko vrnili prijaznost, ki smo je bili deležni pri njih.

Martina Zakoč,
predsednica Sekcije
porabske mladine

Konec aprila vpis tudi na DOŠ Gornji Senik

Dober mesec dni po Dnevu odprtih vrat na DOŠ Števanovci so informativni dopoldan 19. marca priredili tudi na Dvojezični osnovni šoli Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. V eni od učilnic ustanove se je zbralo kar dvanajst malčkov s svojimi starši in vzgojiteljicami. Bodoče prvošolčke so pripeljali iz Monoštra, Sakalovcev, Dolnjega Senika in seveda domače vasi.

Ravnateljica izobraževalne ustanove *Ildiko Dončec Treiber* je navzoče pozdravila v dveh jezikih, nato pa na kratko predstavila seniško šolo. Med drugim je povedala, da je bila šola pred osmimi leti s pomočjo natečajnih sredstev temeljito prenovljena. Prav v šolskem letu 2005/2006 pa so na ustanovi uvedli slovensko-madžarski dvojezični pouk, ki se ga sedaj udeležuje že vsak učenec na šoli, to je vseh 72 šolarjev. Vsi učenci imajo 5 ur slovenščine na teden že od prvega razreda dalje. *»V tistem trenutku, ko otrok postane učenec naše šole, obenem postane udeleženec dvojezičnega pouka«* - je poudarila ravnateljica in nadaljevala: *»V nižjih razredih so dvojezični predmeti telesna, glasbena in likovna vzgoja ter informatika in spoznavanje okolja. Slednje se kasneje preoblikuje v spoznavanje narave in se iz njega v 7.-8. razredu razvijeta dvojezična biologija in geografija.«*

Tudi druge dejavnosti so povezane s slovenskim jezikom: med drugim krožki (dramski, folklorni, pevski) in ostale izvenšolske dejavnosti, kot so izleti in tabori po Sloveniji (na primer zimski in poletni jezikovna šola v matični domovini). DOŠ Jožefa Košiča pa ima tudi tesne stike z bližnjimi goričkimi osnovnimi šolami, prevsem s Kuzmo, Gradom in Prosenjakovci. Učenci se za vsak večji praznik (božič, materinski dan, pust ali miklavževanje) pripravijo z dvo-

jezičnim programom. Vzdrževalka DOŠ Gornji Senik je že od sredine leta 2012 Državna slovenska samouprava, ki zagotavlja obema porabskima dvojezičnima šolama pogoje za nemoteno delovanje. (Kot

Prvošolci osvajajo znanje na igriv način

dodatek pa na primer priskrbi vsem učencem vsak dan kozarec mleka in sadje.)

Kakor je ravnateljica *Ildiko Dončec Treiber* poudarila, je šola ena tehnično najbolj opremljenih tovrstnih ustanov v mikroregiji, s poučevanjem informatike pa pričnejo že v 3. razredu. Najsodobnejše

Ildiko Dončec Treiber (na levi) pripoveduje o ugodnostih na seniški šoli

pripomočke si je šola pridobila preko različnih natečajev. Omembe vreden je tudi tekoči projekt *»Zdrave skupnosti«*, preko katerega si je ustanova zagotovila športno opremo. Meritve kompetenc so pokazale, da dosegajo šolarji z Gornjega Senika rezultate, ki so primerljivi z dosežki učencev na mestnih osnovnih šolah.

Na Gornjem Seniku pa se že od prvega razreda dalje poučuje tudi nemški jezik.

»Vsi učenci naše šole dobijo učbenike zastonj in tudi vozovnica za medkrajevni avtobus je brezplačna. Po

učilnicah je malo otrok, zato ima učitelj večjo možnost, da se individualno ukvarja s posameznimi učenci. Če gre komu kaj težje, mu pomaga, lahko pa posebej razvija tudi nadarjene šolarje« - je povedala ravnateljica.

Prav maloštevilčni razredi so bili tista prednost, ki so jo iz-

postavili starši malčkov na dnevu odprtih vrat. *»Imam zelo dobro mnenje o šoli, tudi najin večji otrok obiskuje tukajšnji šesti razred«* - nam je zaupala *Silvija Fartek Vajda* iz Sakalovcev. *»Zadovoljna sem z vsem, najin manjši sin pa prav tako želi priti sem. Vzdušje je družinsko in učiteljice so prijazne«* - je še

povedala sakalovska mamica, ki sicer meni, da bo dvojezični pouk izredno koristen za njene otroke, kajti znanje jezikov je bogastvo. *»Izobraževanje je kakovostno in šola je moderno opremljena. Za nas je tudi pomembno, da ima otrok prevoz od doma do šole«* - je dodala *Marija Kozar Merkli* prav tako iz Sakalovcev, ki pa meni, da je lahko dvojezični pouk koristen za nadaljnje izobraževanje in za zaposlitev morda v tujini. *Júlia Cseri*, sicer mamica nemške narodnosti iz Monoštra prav tako poudarja: *»Dvojezičnost zelo veliko pomaga pri šolanju in zaposlovanju v bodoče. Čeprav smo nemške narodnosti, nam ustreza tudi pouk slovenščine.«*

Obiskovalci informativnega dopoldneva so si lahko po kratki predstavitvi šole ogledali učno uro madžarskega jezika v prvem razredu, ki jo je vodila učiteljica *Eva Lazar*. Starši in malčki so lahko spoznali, da poteka učenje predvsem preko igre, veliko je izštevank, pesmi in telesnih dejavnosti. So pa se prvošolci izkazali tudi z znanjem pisanja in branja, pri tem pa jih je razvedrila interaktivna tabla s svojimi nalogami (škoda le, da šola ne premore digitalnega gradiva v slovenskem jeziku). V večino dejavnosti je učiteljica vključila tudi male goste iz vrtcev.

Bodoči prvošolci so lahko spoznali tudi svojo prvo učiteljico *Ibolyo Neubauer*, ki se je gostom predstavila s pomočjo glasbe in petja: njeni učenci so zapeli po eno madžarsko in slovensko pesem.

Gornjeseniško dvojezično šolo bo na začetku poletja zapustilo 8 osmošolcev. Vodstvo ustanove računa na to, da se bo 28. in 29. aprila vpisalo najmanj tolikšno število prvošolcev in bo s tem večja porabska osnovna šola ohranila lepo število vpisanih.

... DO MADŽARSKE

Samo Romi imajo možnost za lastnega poslanca

Po podatkih Nacionalne volilne komisije se je do 22. marca registriralo v narodnostni volilni imenik 41 072 oseb, pripadnikov trinajstih narodnosti, ki so ob registraciji izjavili, da namesto strankarske liste želijo voliti za narodnostne liste. Na podlagi teh podatkov ima možnost, da bo imela svojega poslanca le romska manjšina, kajti registriralo se je 19 857 romskih volivcev. Po mnenju političnih analitikov bo potrebno za ugoden mandat pridobiti od 20 do 25 tisoč glasov, kar pomeni, da bodo imeli Romi svojega poslanca tudi šele v primeru nizke volilne udeležbe. Vse ostale manjšine bodo imele le zagovornike brez glasovalne pravice, ki se bodo izvolili na narodnostnih listah, ki so jih postavile državne samouprave. Tisti manjšinski volivci, ki bi potem, ko so ugotovili, da njihova manjšina nima možnosti za lastnega poslanca, vseeno volili za strankarske liste, morajo preklicati vprašanje o registraciji, ki se nanaša na manjšinsko listo. To lahko storijo do 4. aprila do 16.00 ure.

Madžarska odkupila del zaklada Seuso

Prejšnjo sredo, 26. marca, je premier Viktor Orbán na tiskovni konferenci predstavil 8 kosov srebrnega pribora iz t. i. zaklada Seuso. Zaklad je našel v 70-ih letih prejšnjega stoletja amaterski arheolog v peskokopu nedaleč od Blatnega jezera, izvira iz rimskega obdobja Panonije, ko naj bi ga zakopali zaradi barbarških napadov. 16 kosov srebrnih posod nosi ime lastnika, bogatega patricija, ki je živel v Panoniji. Najditelj najdbe ni prijavil državi, za zakladom je izginila vsaka sled, nakar se je v 90-ih letih prejšnjega stoletja pojavil na dražbi v New Yorku kot last nekega angleškega lorda. Madžarske vlade so si prizadevale za vrnitev zaklada tudi na sodišču, toda ker nedvoumno niso mogle dokazati njegovega izvora, so pravdo izgubile. Orbánova vlada je del zaklada odkupila in zanj odštela 15 milijonov evrov (4,5 milijard forintov). Predmeti so kot dokazi bogate preteklosti Panonije začasno predstavljeni v sprejemnem prostoru parlamenta.

-dm-

Namé mlajši najbola veselijo

Marija Lazar, po možej Horvat, v Magyarlaki žive z možaun, dapa vejn nega taši den, ka mlajši pa vnuki nej bi je poglednili. Ona se mlajšom fejest veseli, najbola pa vnukom, zato ka ona male mlajše sploj rada ma. Tak je tau bilau prvin tō, če bi se tadale včila, te, kak je pravla, gvūšno ka bi leranca bila, če bi pa nej mogla dejte meti, te bi ednoga od nikec vōvzela (posvojila), zato ka ona brezi mlajšov nej mogla pa zdaj tō ne more živeti.

- Marija, s stere slovenske vesnice ste vi prišli v Magyarlak?

»Mi smo v Slovenskoj vesi bili doma, moj oča je šauštar bijo pa črejvle popravo, on se je tau vōnavčo pa v Varaši v KTSZ-a delo. Ovak so moji stariške z Gorejnjoga Senika, samo potistim so v Slovensko ves prišli, ka smo se mi, mlajši naraudili.«

- Zaka so stariške v Slovensko ves prišli?

»Oni so sprvoga tam bili doma, kak je zdaj Čato Cilika doma, samo tau je mali ram bijo, pa te so oni od tistac na Dolejnji Senik šli v arendo. Pa te od tistac so šli v Slovensko ves, gde so eden stari ram küpli, šteroga so dojvtrgnili pa so nauvoga zozidali. Oni so doma nej gazdüvali, zato ka oča je v Varaš odo delat, pa te doma eške tō kaj popravo, ka je trbelo.«

- Te ste vi nej meli lüknjesti črejvlov?

»Nej, pri nas tašo nej bilau, moj oča je na tau fejest akla vi bijo, vsigdar nam je spu-co črejvle. On je nej dau, ka bi z vodaun zaprali črejvle, zato kak on je pravo, od tuga na nikoj pridejo, samo s kefov smo je leko pucali. Dapa tau je rejdko bilau, zato ka nam mlajšom je vsigdar on puco črejvle.«

- Kelko mlajšov je vas bi-

lau?

»Štirge smo bili, brat je v Slovenskoj vesi, edna sestra je v Somboteli, edna pa na Újkéri.«

- Kak je ta sestra ta prišla?

»Gda se je v Somboteli včila za leranco, te se je spoznala s prvim možaum, pa potistim se je na Simaság oženila. Samo mauž ji je rano mrau, pa te potistim se je z ednim drugim spoznala, pa zdaj te na Újkéri žive.«

- Kama ste pa vi odli v šaulo?

»V Varaš sem odla v osnovno šaulo, potistim sem pa v židano fabriko üšla delat.«

- Vi ste v Slovenskoj vesi gorrasli, vidlo se je vam tam?

»Kak mlajšom je dobro bilau, dobro je nazaj misliti na tiste čase. Gda smo mi mlajši že malo vekši bili, te je mati v ciglence üšla delat, potistim pa k Šableri na künjo. Tak po sarmačkom smo bili, dapa dobro

Stari kejp, na njem sta mati pa (pokojni) oča, brat Laci pa sestre Ildi, Mari pa Magdi

je bilau, nej je bilau telko dobrot, dapa ka je trbelo, tisto smo zato meli, lačni smo nikdar nej bili.«

- Kak tau, ka ste se nej tadale včili?

»Dja sem se nej stejla tadale včiti, nejsem stejla v gimnazijo titi, tak sem te v židano fabriko prišla. Ovak sem se dja dobro včila, rav-

natel gimnazije Hodászi je stariše nagučavo, aj se tadale včim, dapa nejsem stejla, bojala sem se, ka nede mi šlau pa te samo v špauti ostanem.«

- Če bi se tadale včili,

Marija Horvat, po deklško Lazar

kama bi šli, zakoj bi meli volau?

»Ne vejim, mlajše trno rada mam, vejn za leranco bi üšla. Edno leto po šauli

ste prišli v Magyarlak? »Ja, potistim smo prišli sé, zato ka mauž nej sto stariše sama njati.«

- Kelko mlajšov mate?

»Dva, eden je v Slovenskoj vesi, tam gde sem dja stejla zidati, drugi sin pa na Rábagyarmati žive. Etak se je želja spunila, če ranč nej moja, eden sin je zato doma leko zido.«

- Žmetno ste se vcuvjzeli, gda ste sé v Magyarlak prišli?

»Vejš, ka nej bilau leko, dapa gda je človek mladi, te se zato bola naletja leko vcuj vzeme, bola kak eden starejši. Dapa ovak je vse dobro bilau, zato ka smo

- Kelko Slovincov žive tü?

»Dosta nas nega, samo edno par, dapa gda se s stejmi srečamo, te zato slovenski gučimo. Vsakši den poslušam Radio Monošter, pa z materdjov tō vsakši den slovenski gučiva po telefoni. Dja bi vogrski z

ali eške več tō. Trbelo je lejtati, nej si emo časa zmišlavati. Dosta sem delala, oči so mi vejn tō zato nanikoj prišle, ka fejest trbelo gledati pri neon posvejeti, tau je pa za oči nej bilau dobro.

Pa dostakrat eške tak, če si pazo, si nej vzejo vpamet, ka se je cvören vtrgno.«

- Radi ste v židanoj fabriki delali?

»Dja sem rada delala, s tistimi, ka smo v partiji (v izmeni) bili, sem se dobro sporazmejlja pa moža sem tō tam spoznala leta 1975.«

- Potistim ka sta se oženila,

ste prišli v Magyarlak?

- Kelko mlajšov mate?

»Dva, eden je v Slovenskoj vesi, tam gde sem dja stejla zidati, drugi sin pa na Rábagyarmati žive. Etak se je želja spunila, če ranč nej moja, eden sin je zato doma leko zido.«

- Žmetno ste se vcuvjzeli, gda ste sé v Magyarlak prišli?

»Vejš, ka nej bilau leko, dapa gda je človek mladi, te se zato bola naletja leko vcuj vzeme, bola kak eden starejši. Dapa ovak je vse dobro bilau, zato ka smo

- Kelko Slovincov žive tü?

»Dosta nas nega, samo edno par, dapa gda se s stejmi srečamo, te zato slovenski gučimo. Vsakši den poslušam Radio Monošter, pa z materdjov tō vsakši den slovenski gučiva po telefoni. Dja bi vogrski z

njauv ranč nej mogla, zato ka vsigdar sva slovenski gučale ena z drugov. Tak ka nega tašoga dneva, ka bi nej poslušala ali gučala slovenski.«

- Iz židane fabrike ste šli v penzijo?

»Malo prvin sem odišla, zato ka v slejdnji lejtaj sem v fabriki Vossen delala.«

- Naletja ste se vcuvjzeli, da ste v penzijo odišli, ka več nej trbej delat odli?

»Meni je nej bilau špajсно, zato ka doma tō vsigdar nika bilau, na vnuke sem skrb mejla, če so kaj be-težni bili pa so nej mogli v vrtec titi, djabke sem odla brat, ograćenek mam, tak ka brezi dela sem nikdar nej bila. Sem članica društva porabski upokojencev, kama redno odim na prireditve, gda kaj mam ali če na kakšen izlet demo, tak ka pri meni tašo nega, ka bi se mi vna-uzalo.«

- Kelko vnukov mate?

»Štiri, eden že v šaulo ojdi, trdjé so eške menši. Meni so oni najvejšo veseldje. Dja sem najbola te vesela bila, gda so moji mlajši tak mali bili, pa zdaj, ka male vnuke mam. Gda k meni pridejo, dja njim vse dopistim, tak lejčėjo po rami, ka se vse praši za njimi, cejlo izo raznok razlūče-jo, dapa name tau veseli. Dja sem vse naura za male mlajše, sploj pa za moje vnuke, že kumik čakam, aj pridejo. Dostakrat, če na pauti enga maloga deteta zaglednem, moram ga malo pobaužati, ne morem vōprestati, ka nej, zato ka sploj rada mam male mlajše. Če bi nej mejla ali nej mogla meti dejte, dja gvūšno ka bi enga vōvzela ali k sebi vzela, brezi mlajšov bi nej mogla živeti.«

Karči Holec

DVA NA POTAČI PA EŠKE EDEN KCUJ

Potač ali pa biciklin, če škete, je napravljeni za enoga človeka. Depa, dva se na njem tō leko pelata koulakvrat. Tretji že bole žmetno kcuju k dvema sede. Najboukše je gé, ka skrak njega dé. Tak je mali Lajči vsigdar mogo bole brž ojditi za potačom, na sterom sta sejdlja pa poganjala malo vejškiva Barbara pa Sini.

Na repici (stvauri)

Kak bi aj ovak bilou, kak je vsigdar bilou. Barbara je na paktrejgari pelala Sinija, mali Lajči pa je kak najbolje brž za njima pete brüso. Depa, samo na pou pouti je tak bilou, kak je vsigdar bilou. Doj po pouti se je na poštijo traktor pripelo. Zar je emo zakačnje-no tista indašnja koula. Tista indašnja koula, ka so je eške krave vlačile. Barbara pa Sini sta že daleč naprej bila. Mali Lajči je samo malo počako. Je počako, dokejč je traktor nej na poštijo prišo. Svojo dro-uvno zadnjo jo je na repico (stvauro) djau, tak se je lepou

pelo tadale. Pelo se je, gledo koulak sebe, na sterom mesti sta Barbara pa Sini dola stanola. Na sterom mesti sta šla po staroj šegi v šanc sejdit. Traktor je po poštijo pelo tadale. Od maloga Lajčiva oči so gledale, nin njiva je nej vido. Trava koulak šancov je visika bila, repica (stvauro) nisika, rejsan njiva je nin nej vido. Traktor pa je pelo tadale. Mali Lajči je mogo na repico (stvauro) stoupiti. Vtegüvo je šinjek, Barbare pa Sinija je nin nej bilou. Na, bila sta v šanci, depa, maloga Lajčija sta se eške nej včakala. Vidla sta traktor, ste-

ri se vcejlak skrak njiva pelo. Trbej prajti, ka sta ga najprva čüla. Za eden čas pa vidla tō. Dapa, kak povedano, vō iz viske trave se ne vidi vse. Vidla sta njegve velke zadnje potače, vidla sta Grgrarovoga Piština za volanom, maloga Lajčiva na repici (stvauri) pa nej. Tak sta zaman čakala, gda mali Lajči prikreše po poštiji. Un pa je gledlo pa čako, ka njiva vpamet vzeme.

Traktor je po poštijo pelo tadale. Zdaj je mali Lajči že velko brigo emo. Brigo je emo, če se je Barbare pa Siniji nej kaj zgodilo. Zdaj bi njiva že gvüšno mogo videti. Tak daleč so nigdar nej šli. Na, njiva sta se tak daleč nigdar nej pelala, un pa je tak daleč nigdar nej za njima bejžo. Tam naprej se je že Dolenja ves kazala. Prvi rami so se svejtili v sprtolejšnjom sunci. Nika, počako je, dokeč je traktor nej v ves pripelo pa doj z repice (stvaure) skočo. Malo za tejm je traktor tō stano. Tam pri bauti so mo-

žakarge že žakle s kukorco na koula klali. Kak je vōvidlo, je Grgarovomi Pištini kukorca za svinje sfalila. Mali Lajči je eške malo počako. Traktor se je že nazaj proti njivi vesi obračo. Kak najbolje brž je na repico (stvauro) skoučo. Traktor je po poštijo pelo tadale. Barbara se je navolila čakati na maloga Lajčiva. Siniji je zapovedjala, aj na paktrejger skouči. Pomalek je klačila pedale prouti doumi. Neje velke vole mejla brž klačiti teva njeniva dva potača. Neje mejla velke vole, vej je pa nej za njima bejžo mali Lajči. Mali Lajči pa več nej trno daleč biu. Grgarov Pišta je tejžo na gas. Leko, ka so svinje lačne bile pa je velko silo emo. Mali Lajči zagledne Barbaro pa zar Sinija ranč eške pravi čas. Ranč eške pravi čas njiva vpamet vzeme, ka doj z repice (stvaure) skouči. Pa kak doj skouči, že bejžati začne, kak je najbolje mogo. Nej ena, nej dva že je naprej pred biciklinom biu.

Najprej je debelo pogledno Sini, gda je skrak njega bejžo. Po tejm je svojim očam nej mogla vōrvati eške Barbara, gda je že biu skur deset mejterov pred njima. Samo malo je eške trbelo, ka je že biu na domačom dvouri. Za njim sta se ta pripelala eške Barbara pa Sini.

»Ti si zabloudo ali ka,« je Barbara nej vedla, ka se je zgodilo.

»Kak bi pa zabloudo,« se je že naprej smedjau mali Lajči. »Nika sam nej zabloudo. Samo tou je gé, ka sam gnes tak brž bejžo, ka sam nej vpamet vzeu, na sterom mesti sta šla nut v šanc sejdat. Tak sam vse do Dolenje vesi leto kak vjer. Tam sam se obrno pa šou es nazaj. Na, zmejs sam vaj' zgrabu.«

Tak je povedo mali Lajči. Če njemi je sto vōrvo ali nej, tou nej njegva briga bila. Un je sam sebi gvüšno ka nej vōrvo.

Miki Roš

Zlata vredni časi (so bili)

Sami lejpi spomini so tisti, steri mi ne dajo pozabiti moja mlašeča pa mlada lejta. Rada se pomynam na mojo drago prababico, s sterov sve pasle krave. Po drügi svetovni bojni je bilau velko srmaštvo, brezi pejnez smo bili vsepovsedik. Baute prazne, skoro v vsakši drugi držini je nekak nej nazaj prišo s fronte. Dosti bratov, možauv, očetov je na veke odišlo, ostalo na bojnem polji. Naša ves je vküp držala, eden drügomi so pomagali, sploy pa takšni držini, gé je mati sama ostala z osmimi otroki.

Moj stari oča so v prvi svetovni bojni velko srečo meli, ka so s konjem prejk reke (folyó) Piave splavali. Če bi se nej znali jezdit pa nej bi konja zgrabili, bi oni tō v vodej ostali. Moji stari stariške, steri so mi dosta lejpoga pa žalostnoga tō znali pripovedjati, so me na vse kaj dobroga navčili. Šparati, dobro delati, moliti, poštvatati eden drugoga, ka je gnesden skoro pozableno.

Zlata vredni časi so zame minoli, dapa nej zatok, ka sem se postarala, liki ta naša lejpa narava (termézet) je okužena. Gnauk svejta smo nej meli vodovoda, dapa meli smo lejpe čiste vodne cürke, mlake, potoke, lejpo čisto naravo. Za kaj takšnoga se gnesden ne moremo pohvaliti. Žalostno, da smo za vse tau mi, lüdjé krivi. Vrelcov, iz steri sem se vnaugokrat napila, več sploy nega, izginile so mlake, v steraj je eške pri najvejšoj vročini bila voda. Mi smo v našom stüdenci vsigdar meli vodau, dapa bili so takšni, ka jim je sfalila voda, te so k mlakam gnali krave, ka so se napile. Ženske so tam gvant prale, steri so doma nej meli stüdenca, so iz vrelcov nosili vodau. V zimi je tau nej malo delo bilau, sploy pa za tiste, steri so daleč meli nositi. Naredli so njim jarem za šinjek, tak so te leži nesli dve kanti vodé. Gnesden mamu moderne vodovode, voda je puno klora,

ka jo moreš vōpistiti, da si malo vsede, samo po tistim go leko pigēš.

Mi smo srečni bili, ka smo skurok vsepovsedik meli vrelce, poleg pa skopane stüdenca. »Na dvörinom«, tak se je zvalo tau naše njive, je tō bila edna velka vretina, stera je tekla iz brega. Niže njé so stari oče skopali mali, blüzi meter globoki stüdenec. Ka je pa dostakrat vōsteklo, so stavili, pa tau vodau so krave pile. Gda sem mala bila, so mi stari oča naredli posaudico (kozaur) iz brezje kauže, na tri kikle s tenko vejicov vküp smeknjeno, iz njé sem leko pila. Leko si v njau brau zrejle jagode, divje črešnje. Če si tau talüčo, ka je že razsenila, si naravi nej kvar naredo. Zdaj je lejs puni plastike, vrečke, začkonge ležijo vsepovsedik. V gauški se kvar napravi zavolo bencina, steroga nücajo v žagaj pa traktoraj.

Nej samo narava se je spreobrnola, liki lidgé so se pre-

več spreobrnili. Naši predniki so znali poštvatati naravo, če je velki dež biu, so ranč konja nej pregli pa s kaulami nej pelali, nejka bi poti na nikoj djali. Zdaj, če dež stane, že letijo s traktori v gauško po drva, na tau pa ne mislijo, ka poti na nikoj dejejo.

Ges poštvujem naravo, rada sem, če sem leko malo krej od ceste v čisto gauški. Zadnja lejta je nej bilau fajn tistim, steri na Gorenjom Seniki pri pauti mamu iže. Ranč okna smo nej smeli oprejeti po dnevi, ka smo večkrat vidli pra kak sonce. Gda so nauvo ce-

sto gradili med Senikom pa Verico, so cejlo zemlrau zvozili skozi ves na en velki küp, zdaj go pa vozijo nazaj prejk vesi v Körtmend. Tau najbolje zavolo »zelenih«, steri dostakrat bole skrbijo za žabe kak za lüstvo. Komaj smo čakali sprtoletno sonce, zdaj pa pá živimo pri zaprejeti oknaj, ka se tak praši, ka do sauseda ne vidiš.

Zatok se pa gez rada spomynam na svoja mlada lejta, gda smo živeli eške v vekši harmoniji z naravov kak zdaj moji vnuki.

Vera Gašpar

Ne pozabite pogledniti!

Vpogled - magazin Porabja

Bepillantó - A Rába-vidék magazinja

Na ogled je vsakši torek ob

20.00 vōri na **Gotthárd TV**

Ponovitvi: ob petkaj ob 20. vōri, ob nedelaj v

13.30 vōri

